

oficir. Škoda, da nima pri vojaštvu opravka. Dolgi čas trati s samim rogovilstvom zoper nas Slovence. Žandl je pa bežal proti Blagovni, ker je bil ves zmešan samega strahu. Šulvereinovci pobrišejo spremljani od žandarjev vsi blede in prestrašeni na svoj „seperatzug“ in tamkaj v vagonih zakrolijo „Wacht am Rhein“, bila pa je le „Wacht an der „Woglein“. Naš trg je rešen šulvereinske „Ortssuppe“. Obžalujemo pa, da je do takšne rabuke priti moralo. Psovanja na nas Slovence na slovenskih tleh pa je uže bilo predrzno. In kdo je kriv tega? Stationschef Franz, Schescherko in Velej, ki bi vendar vedeti morali, da Slovenci nemški šulverein no trpimo. Celjski in drugi nemčurji so nas prišli v tolikem številu samo strašiti in dražiti. Upamo, da tega nikdar pa nikoli ne storijo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Slavni nadvojvoda Albreht, ki je l. 1866 Italijane pri Kustoci potolkel, posluje kot višji nadzornik cele avstrijske armade. Mudil se je te dni v Zemunu in obiskal srbskega kralja v Belgradu, kder je bil sijajno sprejet. — Naši poslanci so v državnem zboru pomagali sklepati del nove obrtniške postave; delavcem se bode nedelja morala privoščiti, in več kakor 11 ur nihče delati siliti ne sme. Ugovarjali so judi Aupsitz in Mauthner prav nesramno, pa knez Lichtenstein je povdarjal potrebo takšne postave, da bode delavec zopet kot človek in kristijan živeti mogel. Nemški liberalci so hoteli zopet zbornico zapustiti, pa so jim sedeži tako umilili se, da so se vrnoli nazaj. Vse se jim posmehuje, tudi Schmidererju! V Črnovicah na Bukovinskem so Slovanom pa Rumunom liberalci strašno drago nemško vseučilišče in v Bruu nemško tehniko osnovali pa dijakov manjka, da je skoro več profesorjev kakor učencev. Tako so nemški liberalci z davkovskimi denarji pometali. — Na Dunaji pogorel je drugi nemški teater, tokrat ni bil usmrten nikdo. — Rudolfova železnica je vsem uradnikom svojim in čuvajem službeni pouk podala v slovenskem jeziku. Tako je prav. Naj stori južna železnica tudi tako! — Fem Kuhn ogleduje vojaštvo na Kranjskem. — V Istri zborovalo je društvo Edinost ter sklenilo v Kopru osnovati slovensko-hrvatsko posojilnico in za dopolnilne volitve v isterski deželni zbor zopet postaviti Spinčiča, Križanaca in Štrka. Bog jim nakloni zmago. — Na Vogerskem bodo volitve od 20. do 24. junija. Prekmurci se baje letos tudi ganejo. — V Zagorji so blizu Klenovnika kmetje napali grofa Bombellesa zavoljo nekega pašnika in je le s pomočjo gozdarskih čuvajev življenje otel. — V Zagrebu bil je socialistični

delavec Hiža obsojen na 6, Franc Serneec iz Slov. Bistrice na 5 mesecev.

Vnanje države. Ruski cesarjevič bil je slovesno proglašen za polnoletnega princa ter prisegnel cesarju in domovini zvestobo. Nemški cesar je poslal princa Viljelma čestitat mu, naš cesar ga pa odlikoval z redom sv. Štefana. Pokrajina Sarak in mesto ob afganistanskej meji podvrglo se je Ruajji in ta bode sedaj železnico gradila od Hvalinskega morja v Herat in dalje v Indijo. Angležem to ni povoljno. — Nemški katoličani so zopet zastoj v državnem zboru trudili se; Windhorstov nasvet, naj se sv. Cerkvi sovražne postave zatrejo, bil je zopet zavržen. Poznanski Poljaki snujejo veliko društvo v obrambo svoje narodnosti proti ponemčevanju. — Švedsko ministerstvo je ruski jezik v vseh gimnazijah uvedlo kot poučevalni predmet. — Špansko ministerstvo hoče 153 oficirjev ustreliti, ker so se vstaje v Badahocu udeležili. — Pri zadujih francoskih volitvah na otoku Korsiki bilo je 10 ljudij ubitih, podobne volitve so le še na Madjarskem. — Mahdi pomaknil se je bliže Egipta in hoče nad Dandalo svoje čete poslati celo v glavno mesto Kahiro.

Za poduk in kratek čas.

Štajerski deželni zbor pa Slovenci.

IV. Naše cesarstvo šteje mnogo narodov: Madjarov, Italijanov, Rumunov, Slovanov pa Nemcev. Slovanov je največ. Podobno je toraj velikej hiši ali palači v kakem mestu, v kateri prebiva mnogo rodbin. Vsaka ima svoje stanovanje odkazano. Kedaj vlada v takšnej palači mir božji pa ljuba zastopnost? Le če se vsakemu da in pusti pravica. Drugače je sam nemir in prepir, ravs in kavs.

Tudi na Štajerskem ne prebiva samo eden narod, ampak dva, nemški in slovenski. Nemcev je nekaj čez 700.000, Slovencev čez 400.000. Prvim se z ozirom na narodnost dobro godi. Oni imajo vsega zadosti, sedijo za bogato obloženo mizo. Njihov jezik se spoštuje in rabi v vseh uradih in sodnijah, povsod v javnem življenji. Nemci imajo vseučilišče, visoko tehnično šolo v Gradei, gimnazije v Gradei, Leobnu, Mariboru, Ptuj, Celji, meščanske šole v Gradei, Celji, Radgoni, Fürstenfeldu, Judenburgu, Voitsbergu, učiteljišče dvojno v Gradei in eno v Mariboru, kmetijsko in kovačko šolo v Gradei, montansko v Leobnu, vinorejsko v Mariboru in vse njihove ljudske učilnice so nemške, narodne. Sploh Nemcu se na Štajerskem dobro godi v narodem oziru. Kdor naopak trdi, ta laže. No, kako pa se Slovincu godi, ki nosi večje vojaško breme in blizu jednako težko davkarsko? Slovincu se godi slabo. On

nima nič od tega, kar smo o Nemcih našeli. In sedaj nam bočejo še celo iz malih šol slovenščino tavun potisnoli, da ubogi slovenski človek niti slovenskih molitvenih knjžic nebi mogel brati, kakor se to uže godi na Koroškem in pri nas v Mahrenberškem okraji, potem okoli Maribora, zlasti v sv. Magdalenskej fari.

Sicer so nam svitli cesar podpisali jednakoopravnost milene naše slovenske govornice v uradih, šolah in javnem življenji. Žali Bog, da ostaja vse le preveč na papirji. Kakor upreženemu konju nam kažejo pravice pa v resnici ne dajo nič. Najhujši nasprotnik pa je nemško-liberalni zbor v Gradci.

L. 1862 je slovenski poslanec, blagi gsp. Herman zahteval, naj se Slovincem v narodnem obziru tudi kaj privošči. Zbor sklone priznavši upravičene zahteve Slovencev gledè deželnih jezikov v šolah in uradih, odboru naložiti v tej reči prišedše pritožbe slovenskega prebivalstva presoditi in pouzročiti, da se jim ustreže. To bi bilo ja še precej milo, pa zgodilo se ni nič. Toda kmalu zglasi se, drugačna pesen. L. 1863 stavi namreč g. Herman sledeči predlog: odboru se naloži ukrenoti vse, kar je potrebno, da se praktično (resnično) izvede jednakoopravnost Slovencev tako, da slovenščino res v šolah in uradih uvedejo, in o učinkih naj prihodnjemu zborovanju poroča. Ta edino koristni predlog so nemški liberalci — zavrgli!

L. 1865 dobi g. Herman pomagača, g. dr. Razlaga. Kakor ptujskim Slovincem čast dohaja, da so prvi izvolili g. Hermana, smejo se vrli Savinjščanje ponasati, da so prvi zavedno izvolili slovenskega poslanca v Gradec, namreč g. dr. Razlaga. Obadva vprašata vlado zastran narodnih pravic Slovencev pa ne dobita ugodnega odgovora. In l. 1866 pritisnejo Nemcem v pomoč nemškutarji, Slovenci sramujoči se svoje slovenske matere. Laskajoči se nemškej mačehi in pluvajoči v lastno skledo so po nemčurjih v graškem deželnem zboru slinavo beračili, naj se slovenščina izpahne iz malih šol. Ti nesrečni Judeži bili so iz mariborskega in sv. lenartskega okraja. Večina jih je uže mrtva in torej nečemo jih po imenu navajati. Niso vredni tega.

L. 1868 imeli smo 8 slovenskih poslancev in ti so živahno začeli borbo za Slovence, zlasti g. dr. Jož. Vošnjak. Vprašali so vlado večkrat namreč 1868, 1869 in 1870 javno in vložili mnogo prošanj l. 1868 in 1869, naj se za spodnji Štajer ustanovi poseben oddelek c. k. namestnije. Naposled so naši poslanci vlado vprašali dne 12. oktobra 1869: bi li jej ne kazalo vse pokrajine, kder Slovenci prebivajo, združiti veno uprav-

no skupino t. j. sedanje deželske meje bi pri starem ostale, samo Slovenci bi imeli v njih vkup in za se c. k. namestnika itd. Vlada je premišljevala leta dni in še le dne 3. sept. 1870 odgovorila, da jej to ne ugaja.

Važen pa je odgovor, kateri je 19. sept. 1868. dal slovenskim poslancem c. k. namestnik: razven 5 občin so na slovenskem Štajerskem vse zahtevale, naj se v malih šolah tudi nemščina uči (nimamo nič zoper to, naj le tega tako ne zavijajo, kakor Moge pri sv. Lovrenci v puščavi, ki napravi iz slovenske želje, da se nemščina naj uči, takoj, naj se uči nemški t. j. „Unterrichtssprache deutsch“ ter slovenščina pahne iz šole. Uredn.) in zastran uradovanja si vlada resnično prizadeva željam Slovencev zastran slovenščine v uradih ustrežati ter jemlje na to ozir pri nastavljanji uradnikov političnih, finančnih, sodnijskih, tudi pri advokatih in notarjih, vrhu tega je zaukazala, da morajo politični uradi slovenske uloge sprejemati in reševati.

Do l. 1873 volil je deželni zbor državne poslance na Dunaj, zvečinoma liberalce, med njimi neumrljivega Waserja, izmej Slovencev pa enkrat Lipolda in Lenčeka. Od l. 1873 naprej volijo volilci državne poslance sami. Sprva smo izvolili g. Hermana in dr. Vošnjaka, potem pa Hermana, Vošnjaka in Goedelna in po smrti g. Hermanovej č. g. Božidara Raiča. Od tiste dobe smo Slovenci glavno borbo za svoj obstanek in napredek preložili iz Gradea, kder pod liberalizmom itak nič ne dobimo, na Dunaj, kder imamo pomočnikov: Čehe, Poljake in nemške konservativce. Zato so se deželni naši poslanci v Gradci samo l. 1874 zglasili zoper raztoče nemčurjenje v šolah in leta 1883 zoper rogoviljenje nemškega šulvereina.

(Dalje prih.)

Smešnica 21. Tone vpraša sosednega Franceta. Ali veš kaj se je „celjskemu lisjaku“ zgodilo, da se tako kiselo drži? Mrzlica ga trese pravi France, ker so se mu bodoči poslanci zagrozili, da mu rep odsekajo.

Razne stvari.

(Mariborski „purgerji“) uže celi teden po okolici letajo in se vozijo, zlasti lačen je Zwetler, Bankalari, da slovenskih kmetov nalovijo v nedeljo za svoj „purgarski bauernverein“. Vsak komandira svoje viničarje in hlapce, naj pridejo, da bode „mehr Bauern“. Celó v sv. Lenartski in Bistriški okraj in po Dravskem polji lovijo kmeti zdijvjeni norci kmete. No, to bo smešen „bauernverein“ samih slovenskih lačenbergerjev, nemškutarjev združenih z meščanskimi rogovileži. To je le kmet-